

ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ - ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

*Железова Д. С., Бездітко Д. О., магістранти
Науковий керівник: Вербицька В. І., к. е. н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

У сучасних ринкових умовах підприємство повинно швидко й адекватно реагувати на всі процеси, які мають місце у внутрішньому та зовнішньому середовищі підприємства, при цьому необхідно опрацьовувати великі обсяги різноманітної інформації. Окрім цього, інформація з різних напрямків роботи порівнюється та на основі цього приймаються управлінські рішення. Можна стверджувати, що від достовірності й оперативності отриманої інформації залежить якість управлінських рішень, і, як наслідок, ефективність роботи самого підприємства. Отримувати оперативно великі обсяги управлінської інформації на сьогоднішній день дозволяє інформаційна система управління (ІСУ), а грамотне використання інформаційних систем управління дозволяє підтримувати весь цикл управління діяльністю підприємства [1].

У даний час на українських підприємствах є обов'язковим ведення двох видів обліків — бухгалтерського та податкового, все активніше застосовується управлінський. Тому інформаційна система управління повинна створювати єдине інформаційне середовище для ведення всіх видів обліку і застосування контролінгу.

Контролінг — сучасний та ефективний інструмент управління підприємством. Як правило, він складається:

- з визначення та формулювання діяльності підприємства;
- планування діяльності й визначення цільових значень фінансових і нефінансових показників роботи підприємства;
- оперативний контроль фактичних значень цих показників на основі даних управлінського, бухгалтерського та податкового обліку;
- виявлення й аналіз причин відхилень фактичних показників від планових;
- прийняття на цій основі управлінських рішень для мінімізації відхилень.

Не дивлячись на всі переваги застосування інформаційних систем управління на підприємствах, сьогодні не можна казати про активне

їх впровадження на підприємствах малого і середнього бізнесу. Причини цього полягають у наступному:

- висока вартість системи;
- відсутність чітко сформульованих цілей для інформаційної системи управління;
- довгий термін впровадження та налагодження (цей процес заважає повноцінному функціонуванню підприємства);
- небажання працівників підприємства, адже для якісного впровадження інформаційних систем управління необхідно провести ротацію кадрів і додаткове навчання;
- широке та нестабільне коло вимог до інформаційних систем управління з боку підприємства, і, як наслідок вищесказаного, — відсутність зацікавленості з боку вищого керівництва [2].

Найголовнішим питанням у впровадженні інформаційних систем управління є те, що на підприємствах часто неможливо співставити грошові витрати з майбутнім економічним ефектом. Це пов'язане з відсутністю чітко сформульованих вимог до інформаційної системи управління, відсутністю детального плану використання системи [3].

Але можна стверджувати, що інформаційні системи управління дозволяють забезпечити ефективне управління підприємством в цілому при мінімальному штаті менеджерів.

Для управління розвитком бізнес-процесів необхідні інтегровані засоби, які дозволяють описати сам бізнес-процес і засоби його забезпечення, а також методики по їх використанню. З цією метою необхідно удосконалювати існуючі системи BPM, розширюючи їх функціональність. Це досягається шляхом їх доповнення засобами моніторингу, розподіленого моделювання і аналізу бізнес-процесів. Такі засоби включають гібридні моделі бізнес-процесів, інтегровані з гібридною моделлю IT-інфраструктури, і особливі системи гнучкого моделювання для аналізу інформатизованих бізнес-процесів.

Управління бізнес-процесами пропонується здійснювати безперервно, при цьому кожен цикл управління передбачає кілька етапів. Етапи адміністративного управління інформатизованих бізнес-процесами відповідно до пропонованої методикою включають:

- моніторинг бізнес-процесів, підприємства і зовнішнього середовища;
- визначення стану бізнес-процесів;
- визначення необхідного стану (області допустимих значень);

- визначення неузгодженостей та постановку формалізованої завдання розвитку бізнес-процесу (генерацію нового бізнес-процесу або модернізацію існуючого);
- генерацію альтернатив розвитку бізнес-процесу;
- впорядкування і вибір кращої альтернативи;
- розробку плану заходів;
- реалізацію керуючих впливів (перерозподіл функцій і ресурсів);
- оперативне управління та контроль за модифікацією бізнес-процесу.

При цьому здійснюються підтримку і розвиток гібридної моделі бізнес-процесів підприємства, що модифікується при зміні структури бізнес-процесів. В якості основи для моделювання процесів використовуються системи моделювання BPMN, IDEF0, eEPC, IPM-PDL, BPEL. Гібридна модель включає також аналітичні, імітаційні, потокові та інші види моделей. Так як на підприємстві існує безліч бізнес-процесів, більшість з яких неформалізовані, гібридна модель з плином часу поповнюється.

Для адміністративного управління інформатизованих бізнес-процесів пропонується розширити функціональність існуючих програмних комплексів BPM-систем шляхом введення функціональних можливостей управління всіма стадіями і процесами життєвого циклу. Основними компонентами, що розширюють функціональність BPM-систем, є:

- активні засоби моніторингу, призначені, на відміну від існуючих, для виявлення неформалізованих компонентів бізнес-процесів, а також умов зовнішнього середовища і реалізують функції інтегрального безперервного моніторингу технічних та організаційних компонентів бізнес-процесів;
- розподілені кошти моделювання інформатизованих бізнес-процесів з базами гібридних моделей для аналізу ефективності та прогнозування стану бізнес-процесів.

Комплекс засобів адміністративного управління інформатизованих бізнес-процесами може бути розроблений на основі сервіс-орієнтованих технологій з підтримкою веб-сервісів адміністрування. Для взаємодії між окремими підсистемами здійснюється обмін документами в форматі XML. Значну роль у вдосконаленні можуть грати впровадження онтологій для опису предметної області бізнес-процесів і їх інтеграція на основі Semantic Web. Основними функціями комплексної системи автоматизації

адміністративного управління бізнес-процесами виступають функції відстеження ефективності бізнес-процесів і їх модернізації відповідно до цілей підприємства та умовами зовнішнього середовища. Такі кошти пропонується використовувати і для підготовки пропозицій з проектування нових бізнес-процесів.

Використання засобів автоматизації для управління бізнес-процесами на основі модифікованих систем ВРМ і їх інтеграції з гібридними моделями дозволить підвищити обґрунтованість пропозицій щодо вдосконалення бізнес-процесів як при їх модернізації, так і при впровадженні нових. Застосування таких систем особливо актуально при модернізації інформатизованих бізнес-процесів, для яких важливо оцінювати можливості і обмеження засобів автоматизації та інформатизації і їх ефективність для функціонування бізнес-процесу. Управління на всіх етапах життєвого циклу бізнес-процесів за аналогією з сервісами в ІТ-сфері дозволить підвищити ефективність використання ресурсів підприємства.

Вдосконалення управління інформатизованими бізнес-процесами підприємства неможливий без системи автоматизації та інформатизації, де останні виступають в якості основного засобу. Для цього пропонується створювати комплексні системи управління життєвим циклом бізнес-процесів, що входять до складу системи бізнес-адміністрування. Основою засобів автоматизації виступають в даному випадку розширені ВРМ-системи із засобами активного моніторингу та розподіленого моделювання, а також гнучка гібридна модель бізнес-процесів підприємства та ІТ-інфраструктури.

Література.

1. Ишмакова Э. И., Мухина Т. А. Информационные технологии и их роль в современном бизнесе. *Аллея науки*. URL : <https://elibrary.ru/item.asp?id=32639558>

2. Салтанаева Е. А., Эшлиоглу Р. И. Методика управления информационными технологиями на предприятиях и в организациях. *Аллея науки*. URL: <https://elibrary.ru/item.asp?id=32639595>

3. Горюнов И. А., Петряев М.В. Информационное обеспечение управленческой деятельности на современном этапе развития менеджмента. *Аллея науки*. URL: <https://elibrary.ru/item.asp?id=32639705>